

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова
(повна назва вищого навчального закладу)

Кафедра _____ всесвітньої історії _____



“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи
проф. Хмарський В. М.

_____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРОСОПОГРАФІЯ В ІСТОРИЧНОМУ ДОСЛІДЖЕННІ

_____ (назва навчальної дисципліни)
Рівень вищої освіти _____ третій (освітньо-науковий) _____
Спеціальність _____ 032 Історія та археологія _____
(код і назва спеціальності)
Інститут/факультет _____ історії та філософії _____
(назва інституту, факультету)

2020 – 2023

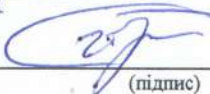
Робоча програма складена на основі навчальної програми з дисципліни
«Просопографія в історичному дослідженні» .
(назва навчальної дисципліни)

Розробники: Луговий Олег Михайлович, к.і.н., доцент кафедри всесвітньої історії

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри всесвітньої історії

Протокол № 11 від “ 18 ” вересня 2020 р.

Завідувач кафедри


_____ (підпис)

(Гребцова І.С.)
(прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету історії та філософії

Протокол № 1 від “ 22 ” вересня 2020 р.

Голова НМК


_____ (підпис)

(Ковальський С.В.)
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри всесвітньої історії

Протокол № ___ від “ ___ ” _____ 2021 р.

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

(_____)
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри всесвітньої історії

Протокол № ___ від “ ___ ” _____ 2022 р.

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

(_____)
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальна кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>03 Гуманітарні науки</u> (шифр і назва)	за вибором (студента)	
годин – 90	Спеціальність <u>032 Історія та археологія</u> (код і назва)	Рік підготовки:	
залікових модулів – 1		1-й	1-й
змістових модулів – 2		Семестр	
		2-й	2-й
		Лекції	
		16 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		60 год.	82 год.
		у т.ч. ІНДЗ: - 40 год.	
		Форма підсумкового контролю: Залік	
ІНДЗ – <u>просопографічний довідник по темі</u> (вид завдання)	Спеціалізація (і): <hr/> (назва)		
	Рівень вищої освіти: <u>третій (освітньо-науковий)</u>		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – засвоєння студентами теорії та практики застосування просопографічного методу.

Завдання:

- продемонструвати історію розвитку методу та його положення в системі інших методів історичної науки;
- навчити правильно застосовувати просопографічний метод.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

а) загальні: здатність проведення власного наукового дослідження на сучасному рівні; оволодіння методологією наукової діяльності (ЗК.07);

б) спеціальні (фахові, предметні) компетентності: вміння використовувати спеціальний інструментарій, необхідний для вивчення, аналізу та інтерпретації документів та інших джерел з історії окремих періодів та регіонів (СК.02); орієнтуватися в основних етапах розвитку історичної науки з метою визначення місця історичних досліджень в генеральному руслі сучасної науки (СК05); розуміння ключових проблем різних галузей історичної науки, відкритість до міждисциплінарного підходу; здатність до аналізу інтеграційних процесів в модерній Україні та Європі; (СК.08) орієнтуватися в основних наукових підходах щодо студіювання професійних субкультур, а також в теорії та практиці дослідницьких стратегій (СК.10)

Програмні результати навчання: Концептуальні наукові та практичні знання про новітні напрямки історичних досліджень, зокрема, місцевої історії, інтелектуальної історії, усної історії, просопографії тощо для розширення інформаційного простору в сфері історичних знань та формуванні суспільної свідомості (ПРЗ.01); уміння здійснювати моніторинг різних видів джерел наукової інформації відносно досліджуваної проблеми, визначати рівень об'єктивності фактологічної основи в різних видах джерел, оцінювати їх достовірність та репрезентативність (ПРУ.02); здатність обирати необхідний для дисертаційного дослідження категоріальний апарат, сучасні методи дослідження, вміння застосувати комплексний підхід до наукового дослідження (ПРУ.04).

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: сутність поняття просопографія, межі практичного застосування просопографічного методу, принципи упорядкування інформації для просопографічної бази та способи її обробки; праці провідних зарубіжних вчених та новітні напрямки досліджень у галузі просопографії; методологічні принципи та методи історичного дослідження.

вміти: застосувати просопографічний метод до наукового дослідження в галузі загально-історичних та спеціальних історичних дисциплін в комплексі з іншими методами історичного дослідження; вміти систематизувати дані з історичних джерел різного типу для створення просопографічної бази даних та опрацьовувати просопографічну інформацію; представляти підсумки виконаної роботи у вигляді наукових публікацій, просопографічних лексиконів, просопографічної бази даних.

3. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Теорія просопографії

Тема 1. Вступ. Визначення поняття «просопографія». Положення в системі методів історичного пошуку.

Тема 2. Соціальна історія. Нова соціальна історія в системі сучасних методологій дослідження історії. Наявні підходи до вивчення особистості. Біографічний метод.

Тема 3. Положення просопографії в системі методів соціальної та біографічної історії. Відмінність від біографії, генеалогії та соціальної історії. Важливість просопографії для вивчення соціальних груп, історичної демографії, ономастики, історії державних структур тощо.

Тема 4. Прообраз просопографії в працях істориків античності та середньовіччя. Плутарх, Діоген Лаерцій, Сімеон Метафраст, Веспасіано да Бістіччі, Джорджо Вазарі.

Тема 5. Виникнення та розвиток просопографії. перша просопографія Prosopographia Imperii Romani, 1897-1898. Просопографічні дослідження в антикознавстві та медієвістиці, історії Стародавнього Сходу, просопографія в новій та новітній історії.

Тема 6. Просопографічні дослідження на матеріалі історії України. Просопографічні дослідження поліських діячів Ольві та давньогрецьких колоній Таврики. Князівські та шляхетські родини. Просопографія в історичній урбаністиці України. Дослідження козацької старшини. Просопографічні дослідження іноземних земляцтв за архівними документами.

Тема 7. Сфери застосування просопографічного методу. Обмеження для застосування методу та потенційні помилки.

Модуль 2. Практика застосування методу

Тема 8. Збирання матеріалу. Підготовча робота, специфіка джерельної бази. Створення просопографічної картки, анкета. Обробка отриманої інформації.

Тема 9. Побудова просопографічної таблиці. Сфери застосування просопографічного методу та його обмеження. Просопографія на прикладі різних конкретно-історичних проблем. Використання просопографічного методу щодо фрагментарної джерельної бази. Пошук джерел. Створення просопографічної картки. Структурування просопографічної бази даних.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб	ср		л	п/с	лаб	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модуль 1. Теорія просопографії										
Тема 1. Вступ	2	2	-	-		3		-	-	3
Тема 2. Соціальна історія.	4	2	-	-	2	3		-	-	3
Тема 3. Положення просопографії в системі методів	4	2			2	6	2			4

соціальної та біографічної історії.										
Тема 4. Прообраз просопографії	4	2			2	3				3
Тема 5. Виникнення та розвиток просопографії.	6	4			2	6	2			4
Тема 6. Просопографічні дослідження на матеріалі історії України	4	2			2	3				3
Тема 7. Сфери застосування просопографічного методу.	7	2			5	5				5
Усього за модуль 1	31	16			15	29	4			25
Модуль 2. Практика застосування методу										
Тема 8. Збирання матеріалу.	11	-	6	-	5	7	2	-	-	5
Тема 9. Побудова просопографічної таблиці	8	-	8	-		14	2	-	-	12
ІНДЗ	40	-	-	-	40	40	-	-	-	40
Усього за модуль 2	59	0	14		45	61	4			57
Усього годин	90	16	14	-	60	90	8	-	-	82

5. Теми семінарських занять
Не передбачені навчальним планом.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми/ види завдань	Кількість годин (д/в)	Кількість годин (з/в)
1	Збирання матеріалу.	6	-
2	Побудова просопографічної таблиці	8	-
	Разом	14	

7. Теми лабораторних занять
Не передбачені навчальним планом.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/ види завдань	Кількість годин (д/в)	Кількість годин (з/в)
1	Вступ [1]		3
2	Соціальна історія [1]	2	3
3	Положення просопографії в системі методів соціальної та біографічної історії [1]	2	4
4	Прообраз просопографії [1]	2	3

5	Виникнення та розвиток просопографії [1]	2	4
6	Просопографічні дослідження на матеріалі історії України [1]	2	3
7	Сфери застосування просопографічного методу [1]	5	5
8	Просопографічне дослідження [2, 3]	5	5
9	Практична робота [2, 3]		12
	ІНДЗ	40	40
	Разом	60	82

До самостійної роботи відноситься:

[1] – підготовка до лекцій;

[2] – опрацювання джерел та літератури;

[3] – підготовка доповідей.

9. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Скласти просопографію по довільній дослідницькій темі, зокрема по темі власного дисертаційного дослідження.

10. Методи навчання

Пояснювально-ілюстративний та репродуктивний методи. Матеріал курсу передбачає лекційну складову та вимагає від студентів відтворення знань отриманих на лекціях.

Метод проблемного викладення. Після вступної лекційної частини, тема курсу вимагає активної участі здобувачів освіти на основі знань, отриманих на попередніх лекціях, та власного досвіду написання дисертаційного дослідження.

Дослідницький та евристичний метод. Підчас самостійної роботи та виконання ІНДЗ студенти відшуковують в навчальній та науковій літературі факти та самостійно роблять висновки.

11. Методи контролю

Оцінювання ІНДЗ, усних відповідей, тестування.

12. Питання для підсумкового контролю

1. Положення просопографічного методу в системі історичних методів
2. Попередники сучасних просопографічних досліджень
3. Розвиток просопографічних досліджень
4. Принципи створення просопографічної бази даних
5. Просопографічна анкета
6. Сфери застосування просопографічного методу

13. Розподіл балів, які отримують студенти

Орієнтовний приклад для заліку

Тестування	Змістовий модуль	ІНДЗ	Сума балів
Змістовий модуль №1	№2		
T1-6	T7-8	40	100
30	30		

T1, T2, T3 – теми змістових модулів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Методичне забезпечення

1. Поліптик абата Ірмінона. Практикум до спеціального курсу «Етнодемографічна історія Європи в середні віки» / О. М. Луговий. Одеса, 2019. 390 с.
2. Verboven K, Carlier M, Dumolyn J. A short manual to the art of prosopography // Prosopography Approaches and Applications A Handbook / Ed. by K. S. V. Keats-Rohan. Occasional Publications UPR Linacre College Oxford, 2007. P. 35–70.

15. Рекомендована література

Основна

1. Дашкевич Я. Історія журналістики та завдання просопографії // Українська періодика: історія і сучасність: Доповіді та повідомлення (Львів, 17-18 травня 2002 р.). Львів, 2002. С. 24-30.
2. Дашкевич Я. Об'єктивне і суб'єктивне в просопографії // Український біографічний словник: Історія і проблематика створення: Матеріали науково-практичної конференції, Львів, 8–9 жовтня 1996 р. Львів, 1997. С. 40-47.
3. Ляшко С. До питання просопографії // Бібліотека. Наука. Культура. Інформація, вип. 1. К., 1998.
4. Миронець Н., Старовойтенко І. Просопографія // Спеціальні історичні дисципліни: Довідник. К., 2008.
5. Модзалевский В.Л. Малороссийский родословник. Т.1-5. Киев, 1908-2004.
6. Петрова М. Просопография как специальная историческая дисциплина. Макробий, Феодосий и Марциан Капелла. СПб., 2004. 232 с.
7. Специальные исторические дисциплины. К., 1992.
8. Старовойтенко І. Просопографія: підходи до трактування змісту наукової дисципліни в історіографії // Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики. Вип. 13, 2006. С. 6-27
9. Чишко В. Біографічна традиція та наукова біографія в історії і сучасності України. К., 1996
10. Юмашева Ю.Ю. Историография просопографии // Известия Уральского государственного университета. Серия 2: Гуманитарные науки. №39. 2005. С. 95-127.

11. Яковенко Н. Вступ до історії. Київ: Критика, 2007. 376 с.
12. Prosopography Approaches and Applications A Handbook / Ed. by K. S. B. Keats-Rohan. Occasional Publications UPR Linacre College Oxford, 2007.
13. Stone L. Prosopography // Daedalus. Vol. 100, No. 1, Historical Studies Today (Winter, 1971), p. 46-79.
14. Vademecum historyka mediewisty / ed. J. Nikodem, D.A. Sikorski. PWN, Warszawa, 2012, ss. 770.

Додаткова

1. Березовська Т.В. Рід Аркасів: просопографічний портрет на історичному тлі доби. Дис... к.і.н. Одеса, 2003.
2. Божилов И. Фамилията на Асеневци (1186-1460): генеалогия и просопография. Вт.издание. София, 1994. 508 с.
3. Декабристы. Биографический справочник / С.В. Мироненко, под ред. М.В. Нечкиной. М.: Наука, 1988. 448 с.
4. Дивный И.В. Страницы военного некрополя Старой Одессы. Киев, 1996. 182 с.
5. Ижик Л.В. Книжные знаки одесских библиофилов. Одес. нац. науч. б-ка им. М. Горького. Одесса, 2013. 131 с.
6. Лильо І. Греки на території Руського воєводства у XV-XVIII ст. Львів, 2019. 384 с.
7. Петришак Б. «Лицар пера і каламаря» – писар міста Львова Войцех Зимницький (1583-1639 рр.). Львів, 2011.
8. Світленко С. Просопографічні джерела про діячів соціально-революційного народництва в Україні 70–80-х рр. XIX ст. // Спеціальні історичні дисципліни. №26 1998. С. 60-79.
9. Тинченко Я.Ю. Офіцерський корпус Армії Української Народної Республіки (1917-1921). Кн.1. Київ: Темпора, 2011. 424 с. URL: <https://coollib.com/b/178327/read#>
10. Чубіна Т. Просопографія як метод історичного дослідження (на прикладі роду Потоцьких) [Електронний варіант]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/NZTNPU_ist/2009_2/materialy/2009
11. Щербак В. Українське козацтво: формування соціального стану. Друга половина XV – XVII ст. К., 2000.
12. Яковенко Н. Українська шляхта з кінця XIV до середини XVII століття. Волинь і Центральна Україна. Київ: Критика, 2008. 472 с.
13. Aitolian prosopographical studies / John D. Grainger. Brill, 2000. (Mnemosyne. Bibliotheca Classica Batava)
14. Beard Ch.A. An Economic Interpretation of the Constitution of the United States. New York, 1913.
15. Bongenaar A.C.V.M. The Neo-Babylonian Ebabbar temple at Cippar: its administration and its prosopography. Nederlands Historisch-archaeologisch instituut te Istanbul, 1997.
16. Kaldellis A. Efthymiadis S. The Prosopography of Byzantine Lesbos, 284–1355 a.d. A contribution to the social history of the Byzantine province. Österreichische Akademie Der Wissenschaften, 2010.
17. Keats-Rohan K.S.B. Family Trees and the Roots of Politics: The Prosopography of Britain and France from the Tenth to the Twelfth Century/ Boydell & Brewer Ltd, 1997.
18. Keats-Rohan K.S.B. Domesday People. A Prosopography of Persons Occurring in English Documents 1066-1166. I vol. Domesday Book. The Boydell Press, 1999. 564 p.
19. Namier L.B. England in the Age of the American Revolution. 2nd ed. London, 1961.
20. Newton A.P. The Colonising Activities of the English Puritans. Yale University Press, 1914.
21. Poralla P. A prosopography of Lacedaemonians from the earliest times to the death of Alexander the Great (X-323 b.c.). 2nd ed. with an introduction, addenda and corrigenda by dr. Alfred S. Bradford. Chicago: Ares publishers, 1985.

22. Prosopographia Imperii Romani Saec I. II. III (first edition). Berlin, 1897-1898.
23. Prosopographia Imperii Romani Saec I. II. III (second edition). Berlin, 1933-2015.
24. Prosopographisches Lexikon der Palaiologenzeit. Austrian Academy of Sciences. Wien, 2001. [CD-rom version]
25. Prosopography of Ptolemaic Cyprus by Ino Michaelidou-Nicolaou. Goteborg, 1978. 165 p.
26. Prosopography of the Later Roman Empire (PLRE) / Ed. by Arnold Hugh Martin Jones, John Robert Martindale, and John Morris. Cambridge University Press. Volume 1 (260 to 395), 1971; Volume 2 (395 to 527), 1980; Volume 3 (527-641), 1992.
27. Syme R. The Roman Revolution. Oxford University press, 1939.
28. The Prosopography of Tanagra in Boiotia by Duane W. Roller. Amsterdam, 1989. (Tanagran studies II)
29. The Prosopography of the Neo-Assyrian Empire. Volume 1, Part I / Edited by Karen Radner. 1998; Volume 1, Part II / Edited by Karen Radner. 1999; Volume 2, Part I / Edited by Heather D. Baker. 2000; Volume 2, Part II / Edited by Heather D. Baker. 2001; Volume 3, Part I / Edited by Heather D. Baker. 2002; Volume 3, Part II / Edited by Heather D. Baker. 2011.

16. Електронні інформаційні ресурси

1. Перепис населення: ОДЕСА-1897. - http://archive.odessa.gov.ua/el_arh/perepis-1897/
2. Clergy of the Church of England Database. - <https://theclergydatabase.org.uk/index.html>
3. Medieval Prosopography, Published by: Board of Trustees of Western Michigan University through its Medieval Institute Publications. - https://www.jstor.org/journal/medpros?refreqid=excelsior%3Ad470a0fe4eba680dd774ffe69fae612a&fbclid=IwAR1opTt_S5k2ci5YTguK5WxVAfm_ORoGPkIQfvr_br4_lthS6CSBKy75c68
4. The Prosopography of Anglo-Saxon England. - <http://www.pase.ac.uk/about/methodology/prosopography.html>
5. Prosopography of the Byzantine World. - <https://pbw2016.kdl.kcl.ac.uk/>
6. Prosopography research. Modern History Research Unit, University of Oxford. - <https://prosopography.history.ox.ac.uk/>

Додаток 1

План практичних занять

Тема 8. Збирання матеріалу (6 годин)

1. Підготовча робота. Визначення досліджуваної групи. Синхронна або діахронна просопографії. Restricted / limited або inclusive / open-ended база даних.
2. Підбірка та специфіка джерельної бази. Робота з базовим джерелом для закритої групи. Додаткова інформація біографічного характеру. Пошук джерел.
3. Розробка просопографічної картки. Загальна анкета, перелік рубрик-фактоїдів.

Тема 9. Побудова просопографічної таблиці (8 годин).

1. Сфери застосування просопографічного методу та його обмеження.
2. Просопографія на прикладі різних конкретно-історичних проблем.
3. Використання просопографічного методу щодо фрагментарної джерельної бази.
4. Створення просопографічної картки. просопографічної бази даних.
5. Створення та структурування просопографічного лексикону або електронної бази даних.
6. Створення індексів за відповідними карткам категоріями (fasti): посадами, соціальними статусами тощо. Генеалогічні схеми (stemmata).
7. Аналіз інформації, зібраної в просопографічній базі даних.

Пропоновані практичні завдання:

1. Просопографія за одним із поселень, що належали до володінь абатства Сен-Жермен-де-Пре на початку IX ст.

Поліптик абата Ірмінона. Практикум до спеціального курсу «Етнодемографічна історія Європи в середні віки» / О. М. Луговий. Одеса, 2019. 390 с.

2. Просопографія героїв творів Діогена Лаерція, Веспасіано да Бістіччі чи Джорджо Вазарі.

Вазари Д. Жизнеописания наиболее знаменитых живописцев, ваятелей и зодчих / пер. А. И. Венедиктова и А.Г. Габричевского. Том I-V. М.: Искусство, 1956-1971.

Диоген Лаэртский. О жизни, учениях и изречениях знаменитых философов. / Пер. и прим. М. Л. Гаспарова. Общ. ред. и вступ. ст. А. Ф. Loseva. (Серия «Философское наследие»). 2-е изд., испр. М.: Мысль, 1986. 570 с.

3. Просопографія студентів Одеської духовної семінарії станом на 1897 р. за переписними аркушами Всеросійського перепису населення (ДАОО, ф. 2, оп. 8, спр. 31). URL:

http://viewer.archive.odessa.gov.ua/?galleryfolder=perepis_naselenia_1897/0002_08_0001-0100/0002_08_0031

4. Просопографія учнів Одеського училища для сліпих станом на 1897 р. за переписними аркушами Всеросійського перепису населення (ДАОО, ф. 2, оп. 9, спр. 73). URL:

http://viewer.archive.odessa.gov.ua/?galleryfolder=perepis_naselenia_1897/0002_09_0001-0100/0002_09_0073-2

Додаток 2

Індивідуальні науково-дослідні завдання

Виконується за рахунок часу, відведеного на самостійну роботу. Мета: виробити у студента навички складання просопографічної бази дослідження.

Послідовність виконання ІНДЗ:

- 1) Визначити предмет дослідження та завдання. Підібрати відповідну літературу та джерельну базу.
- 2) Скласти відповідно до поставлених завдань опитувальник-анкету.
- 3) Визначити досліджувану групу, скласти перелік імен (з усіма варіантами) осіб, що до неї входять.
- 4) Скласти просопографічні картки на кожному персоналію з переліку імен.

Варіанти ІНДЗ (рекомендовано виконати дві просопографічні бази – на запропоновану тему в якості практики, та за власним дисертаційним дослідженням)

5. Скласти просопографічну базу даних за власним дисертаційним дослідженням.

Додаток 3

Зразки тестових завдань

1. Античний автор, котрий присвятив свою творчість біографіям античних філософів, зібравши 82 біографії, згадавши побіжно іще величезну кількість учнів зазначених філософів. Він, таким чином, створив чудовий матеріал для просопографії давньогрецької філософії

- Плутарх
- Гай Светоній Транквілл
- Луцій Корнелій Тацит
- Тіт Лукрецій Кар
- Діоген Лаертій

2. Провозвісником просопографії в часи італійського гуманізму можна вважати флорентійського книготорговця XV ст., котрий цілком у дусі раннього капіталізму вмістив у своїх „Життях знаменитих мужів” 300 коротких біографій своїх клієнтів. Як його звали?

- Теобальдо Мануччі (Альдо Мануцій)
- Марсіліо Фічіно
- Веспасіано да Бістіччі
- Козімо Медічі
- Джованні Піко делла Мірандола

3. Першу просопографію у трьох томах зібрали і видали представники німецької історичної школи економіки Елімар Клебс, Германн Дессау та Пауль фон Рохден. Їхньому учителю у Берлінському університеті, натхненнику та авторові вступу до цього видання не сподобався термін „просопографія”, однак роботу він безумовно підтримав. Це був...

- Фрідріх Енгельс
- Макс Вебер
- Карл Юліус Белох
- Теодор Моммзен
- Леопольд фон Ранке

4. Дотримання якого принципу історичного пізнання відрізняє просопографію від збірки біографій визначних людей?

- об’єктивності
- комплексності
- історизму
- партійності
- системності

5. В якості об’єкта просопографічного дослідження не годиться...

- Визначні німецькі композитори XIX ст.
- Шейх-уль-іслами Османського султанату у правління Сулеймана Кануні
- Екіпаж панцерника „Князь Потьомкін Таврійський” під час повстання 1905 року
- Усі відомі з джерел мешканці о. Кіпр часу правління Птолемеїв
- Великі магістри ордену Тамплієрів